

EGLUTĖ

PAVASARIS

1969 kovas

▲ eglutė ▲

1969 kovas

TURINYS

- 3. PUPUTIS KAI KA SUŽINO..., Linutė
- 6. JAUNUJŲ PREMIJA
- 7. GILŠĖ, vaidinimas
- 16. STRUTIS BUVO GERAS TĖVAS, R. Jotvingytė
- 18. AR ŽINAI...
- 19. STRUČIO GALVOSŪKIS
- 20. AŠ LANKAU LIETUVIŠKĄ DARŽELĮ
- 22. PAKLYDĘS ERDVĖLAIVIS, L. Stačiokaitė
- 24. MINKŠTAS KAMUOLIUKAS, G. Ivaškienė
- 26. PAVEIKSLŲ PARODA
- 27. MŪSU KŪRYBA
- 32. TRUPUTĮ PAGALVOK

PIEŠINIAI

- P. Jurkus — viršelis
- S. M. Eucharista — 3, 4, 5
- P. Osmolskis — 7, 9, 12, 13, 23
- A. Kasniūnas — 15
- K. Veselka — 16-17, 18
- R. Šilėnaitė — 22

“Eglutė”: laikraštėlis vaikams; redakcija, administracija, spaustuvė — Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų, Putnam, Connecticut 06260. Kaina metams — \$5.00, vienas numeris — .50.

“Eglutė” — “The Little Fir”. Magazine for children. Published monthly except July and August by the Sisters of the Immaculate Conception. Office of Publication: Immaculate Conception Convent, Putnam, Connecticut 06260. Subscription — \$5.00 yearly, single copy — .50. Second class postage paid at Putnam, Connecticut 06260.

PUPUTIS KAI KĄ SUŽINO IR KAI KĄ PADARO

Linutė

Kol Puputis miegojo, lauke snigo. Kol Puputis sapnavo visokius dalykus, kurių paskui nė pats neatsiminė, lauke vis snigo. Kai Puputis nubudo, dar snigo. Jis greit atsikėlė, apsimevė pūkinėm šliurytėm ir nubėgo prie lango pažiūrėti koks oras. Labai svarbu žinoti koks lauke oras, nes nuo jo daug priklauso. Nuo oro priklauso ką gali daryti ir ko negali. Nuo oro dažnai priklauso apie ką galvoti ir apie ką ne. Oras tikrai labai svarbus dalykas.

Pažiūrėjęs laukan, Puputis pamatė daug sniego, ir dar vis po truputį krito. Puputis nesusuko: sninga. Juk dar buvo žiema, o žiemą sninga. Visi tai žino, nereikia sakyti. Kai pirmas sniegas, visai kas kita. Reikia visiems pranešti, kad sninga, nes gal jie nemato. Gal kur kitur žiūri ir nežino, kad krenta pirmas sniegas. O pirmas sniegas juk yra ypatingas.

Puputis pasistiepė ir pažiūrėjo į dangų. Pilkas.

— O gal čia paskutinis sniegas prieš pavasarį?... — pagalvojo Puputis ir pralinksmėjo.

— Kažin, ar sniegas žino, kas yra pavasaris? — toliau mąstė peliukas. Kai pradedi mąstyti, visad geriau mąstyti iki galo.

— Hmmm. Sniegas greičiausiai nežino, nes niekad jo nematė. Kai yra pavasaris, nėra sniego, o kai yra sniego, nėra pavasario, — pats sau atsakė Puputis. Juk dažnai taip atsitinka, kai mąstai iki galo...

Kadangi tą minutę nebebuvo ko toliau mąstyti, Puputis nuėjo apsirengti. Apsirengęs nukasė sniegą ir vėl pažiūrėjo į dangų. Mėlynas.

— Pavasaris, pavasaris! — šūkavo Puputis šokinėdamas ir bėgdamas į virtuvę. Labai sunku bėgti ir šokinėti tuo pačiu kartu, užtat Pupučiui užtruko dvigubai tiek laiko kaip paprastai, nubėgti į virtuvę. Ir užtat jis per tą laiką sušuko "pavasaris" bent penkiasdešimt kartų.

— O iš kur tu žinai, kad pavasaris, Puputi? Žiūrėk, tu visas snieguotas! — tarė mama pelė, mirkteleldama vieną akim.

— Žinau, aiškiai žinau. Dangus yra pavasariniai mėlynas, ne žieminiai, užtat žinau, — dainavo Puputis visokiais balsais ir vis šokinėjo.

Pagaliau, jis pavargo, užduso ir nutilo. Tylėjo, tylėjo, kol atgavo kvapą ir tuo tarpu sugalvojo naują dalyką.

— Mamyte, man rodos, kad šiandien būtų pats laikas padaryti neužbaigtus darbus. Kai sniegas nutirps ir visas pavasaris išlys, reiks kitus dalykus daryti, ar ne?...

Puputis nelaukė mamytės atsakymo, nes jis žinojo, kad jai patiks jo planas. Jis nežinojo, kodėl jis žinojo. Jis tik žinojo.

Nubėgęs į savo kambarėlį, Puputis pagriebė lapą popieriaus ir pieštuką. Pirmas neatliktas darbas tai parašyti laišką draugams, kurie jam parašė. Šiandien puikus oras laiskams rašyti!

Puputis truputį palaižė pieštuko galą, kad greičiau popieriumi bėgiotų ir pradėjo rašyti.

Mieli draugai,

Labai ačiū visiems už gražius laiškus. Man Kalėdų šventės labai patiko, nes gavau daug laiškų. Štai kokias kitas dovanas aš gavau Kalėdoms: gavau naujas pūkines šliurytes, pieštuką su dideliu trintuku, kurį dabar naudoju, maišiuką riešutų ir padidinimo stiklą, kad galėčiau matyti, kaip pavasaris ateina. Bet mano gražiausia dovana buvo jūsų laiškai! Ačiū, ačiū, ačiū!

Rudenį, žiemą,
vasarą, pavasarį —
visad jūsų

PUPUTIS

JAUNŲJŲ PREMIJA

Balsuokite už rašinį ar pasaką, kuris Jums labiausiai patiko "Eglutėje". Balsai bus skaičiuojami vasarą, o rudenį bus galutinis balsavimas už patį geriausią kūrinį nuo 1968 m. rugsėjo ligi 1969 m. birželio numerio. Šis kūrinys bus apdovanojamas Jaunųjų Premija ir bus atspausdintas laikraščiuose.

1968 m. rugsėjo numeryje galima balsuoti už:

1. "Netikėti svečiai"
2. "Pasaka apie septynias kates"
3. "Puputis — aitvaras"

1968 m. spalio numeryje nėra pakankamai originalių kūrinių, užtat nebalsuojama.

1968 m. lapkričio numeryje galima balsuoti už:

1. "Lapams krintant"
2. "Sąžiningas Tomukas" (tęsinys gruodžio numeryje)
3. "Pupučio rudeninis pasivaikščiojimas"

1968 m. gruodžio numeryje galima balsuoti už:

1. "Vaistai nuo slogos"
2. "Ką tik Vytenis ir tėvelis žinojo"

1969 m. sausio numeryje galima balsuoti už:

1. "Abrakadabra" (tęsinys vasario numeryje)
2. "Puputis treniruojasi"
3. "Paklydęs erdvėlaivis"

1969 m. vasario numeryje galima balsuoti už:

1. "Paklydęs erdvėlaivis"
2. "Sibiro taigose"

1969 m. kovo numeryje galima balsuoti už:

1. "Paklydęs erdvėlaivis"
2. "Puputis kai ką sužino..."

Išrinkite vieną pasaką, kuri geriausiai patiko kiekviename numeryje. Užrašykite jos pavadinimą, savo pavardę, antrašą ir amžių. Jei organizacija balsuoja (Skautai, Ateitininkai ar šeštadieninė mokykla ar klasė), pažymėkite organizacijos ir vieneto vardą, vietovę, balsų skaičių ir už ką, balsuotojų amžių (I grupė — iki 12 m., II grupė — nuo 13 m. iki 19 m.). Siųskite balsus pas: Mrs. E. Vaišnys, 511 S. Chicago Ave., Champaign, Ill., 61820, U.S.A.

GILŠĖ

pagal V. Krėvės padavimą įscenizavo S. M. Eucharista

Veikėjai:

pasakotojas — vaidila

turtingas bajoras

bajoro duktė

raitelis — bernelis

trijų pirklių dvasios

Perkūno balsas

juodvarnis

kunigaikštis Šarūnas

Šarūno tarnas

Svečiai — bent keturios poros, kurios gali šokti

Kanklininkės ir dainininkės

Scena: Dvaro sodas, už medžių matosi didelis dvaras. Sode vaikšto arba sėdi turtingais rūbais apsirengęs bajoras. Vaikšto rūstus, susimąstęs, kardą vis pačiupinėdamas.

Pasakotojas, apsirengęs kaip senas vaidila, prie žvakės šviesos skaito iš didelės knygos.

Pasakotojas: Seniai tai seniai, nepamena mūsų tėvai,
gal prieš tūkstantį metų, gal du jau praslinko,
buvo tenai aukštas kalnas,
tame kalne dideli dvarai stovėjo.
Tuose dvaruose gyveno puikus bajoras,
galingas ir toksai turtingas,
jog nė pats savo turtų skaičiaus nežinojo.

Iš visų savo nesuskaitytų turtų,
kuriais puikinosi, didžiavosi bajoras,
brangiausia buvo jam duktė,
iš visų pasaulio mergaičių gražiausia.

Gyveno bajoras kaip koksai karalius:
laikė daug tarnų, ir senų ir mažų ir jaunų bernelių;
tarp jų visų buvo vienas gražiausias,
tarp gudrių raituželių jisai gudriausias.

Mylėjo jį visi, ir žmonės ir bajoras;
kur pats eidavo, ten ir jį vesdavos,
kur pačiam joti reikėdavo, ten ir jį siųsdavo.
Bet už visus geriausiai pamilo jį
skaisti bajoro duktė, balta lelijėlė...

Tarp medžių pasirodo gražiai apsirengusi mergaitė, kuri eina, lyg kažko ieškodama. Bajoras jos nemato, bet ji jį pamato ir pribėga.

Mergaitė: Tėvuli manas, tėvuli senasai,
leisk mane už jauno bernelio,
už jauno raituželio.
Jei manęs už jo neleisi,
tai jau už kito nė netekėsiu.

Bajoras užsirūstina, nosisuka nuo dukters ir eina taku, o ji seka kartodama tuos žodžius. Staiga jiems kelią pastoja jaunas vyras, raitelis.

Bajoras: Tai tuomet leisiu dukrą už tavęs,
tai tuomet siųski piršlius,
kai turėsi tokius dvarus kaip mano.
O dabar sėski savo žirgan,
joki iš mano dvarų ko toliausiai
kur akys žiūri, kur žirgas neša!

*Bajoras, ranka parodęs į priešingą pusę, kur raitelis turi joti, išeina.
Mergaitė raitelį palydi, atsisveikina. Ji šluosto ašaras, o jis ją ramina.
Kanklėms kankliuojama ir dainuojama atitinkama lietuviška daina, o scena pamažu užtemdoma.*

*Pasakotojas, visą laiką stovėjęs prieš uždangą, scenos priekyje, vėl prabyla.
Šviesos užtemdomos — naktis. Raitelis gali stovėti nusisukęs nuo publikos
scenos priekyje. Jis šiek tiek apšviestas šviesa.*

Pasakotojas: Išjojo bernelis iš dvaro viešajan kelelin
ir ėmė galvoti, kas jam daryti,
kur joti, kur sustoti, kur naktelę nakvoti.

Joja dieną, joja antrą —
mato, važiuoja pirkliai,
veža turtus nesuskaitytus,
važiuoja tiesiai nuo Alytaus miesto
į bajoro dvarus.

Ir sugalvojo jaunasis, kur jam joti,
kur sustoti, kur naktelę nakvoti...

Šviesos visai užgęsta, tik pasakotojo žvakė dega. Pasigirsta tyli bet baisi muzika. Pasakotojas tęsia tyliai, baisiu balsu.

Pasakotojas: Nakvojo bernelis po aukštu tiltu tris nakteles —
užmušė, nužudė tris pirklius,
paslėpė juos visus po aukštu tiltu, geltonan smėlin.

Sugriaudžia perkūnas, pasirodo žaibai ir vėl tylu. Po kelių minučių tylos, scena aiškiai apšviečiama. Vėl sodas, o tolumoj matosi didelis dvaras. Sode vaikšto bernelis su mergele. Jis jai dvarą rodo, papuošalus dovanoja. Pasakotojo nėra.

Bernelis: Aukšti bajoro dvarai, o mano dar aukštesni;
plačios jo dirvos, o mano dar platesnės;;
tamsūs jo miškai, o mano dar tamsesni!

Mergaitė: Kur tuomet jojai ir kur sustojai,
kurion šalelėn žirgą varei?
Ar lenkų žemėn, ar gudų kraštan
raiteliu jojai, turtų ieškojai?

Raitelis: *(nuleidęs galvą)*

Mergele mano, baltoji gulbele,
neklauski jauno raitelio, kur jojo,
kur sustojo, kur turtų ieškojo.
Ar tu tekėsi, ar tu netekėsi už manęs —
teisybę sakysiu, žodžio nemeluosiu.
Ne svetimoj šalelėj turtų ieškojau,
po aukštu tiltu nakvojau, ten turtus radau...

Mergaitė: *(jaudinasi, rankas laužo)*

Vai, kur tai išmokai šito, berneli,
ar gudo šaly, tolimam krašte?
Negerai, jaunas, darei,
dievus užrūstinai, žmones pražudei!
Jei eisiu už tavęs, siųs mums didžias bausmes...

(Ji pradeda verkti, o bernelis vaikšto nuliūdęs.)

Netekėsiu už tavęs, berneli,
kol sužinosiu, kokią mudviem bausmę dievai paskirs.
Bijau aukštųjų dievų, bijau piktųjų kalbų.

Jie atsisveikina, mergaitė nueina į vieną scenos pusę. Atsisėdus pradeda verpti arba austi. Bernelis, susimąstęs eina į kitą scenos pusę. Šviesos užtemdomos ir tuo tarpu įeina pasakotojas vaidila žvake nešinas. Pribėga bernelis, gestais pasakoja, ką padaręs, kaip pirklius nužudęs.

Pasakotojas: Eiki po tuo pačiu tiltu
ir pernaktvoki ten tris naktis,
tai sužinosi, kas tau reikia žinoti.

Raitelis nueina kiek toliau, atsigula. Sugriaudžia perkūnas, tamsoje blykčioja žaibai. Scenos gilumoje pasirodo balta dvasia, kuri rankas aukštai iškėlusi garsiu, baisiu balsu šaukia:

Pirklio dvasia: Dievai išmintingiausi,
atkeršykite tam, kuris mane nužudė,
jauną pačią našlele paliko,
mane į didelį vargą paleido...

Perkūno balsas: Už devyniasdešimt devynerių metų!

Jaunas raitelis, atsikelia sukrėstas, baimingai dairdamasis eina prie mergaitės.

Jam beeinant, šviesos uždegamos. Priėjęs jis gestais pasakoja, kas jam nutiko.

Mergaitė: Devyniasdešimt devyneri metai
sueis ne rytoj ir ne poryt,

gal nesulauksime, gal negyvensime tiek.
Kas bus — tegu būna, bet aš už tavęs tekėsiu.

Raitelis kiek linksmesnis grįžta į tą pačią vietą. Šviesos užtemdomos. Raitelis stovi, dairosi.

Pasakotojas: Antrą naktį bernelis akių nesudėjo,
keikė savo piktą likimą.
Dar vidunaktis neužstojo,
žemė sudrebėjo, upės vanduo susidrumstė,
kėlėsi iš kapo antrasis pirklys...

Vėl sugriaudžia perkūnas ir žaibai blykčioja. Raitelis nutrenkiamas žemėn. Pasirodo balta dvasia scenos gilumoje ir šaukia:

Pirklio dvasia: Atkeršykite, nubauskite, aukščiausieji dievai,
tą, kuris amžinai nužudė mane jauną,
gilioje žemelėj paslėpė,
o jauną pačią ir mažus vaikelius
paleido į didį vargą, į sunkias dieneles...

Perkūno balsas: Už trisdešimt trejų metų atsiminsiu
ir už vargo ašaras užmokėsiu.

Dvasiai išnykus, vėl pamažu scenoje švinta. Raitelis atsikelia, susiima veidą rankomis, tada nuliūdęs, pamažu žingsniuoja į tą pusę, kur mergelė verpia.

Mergaitė: (Ji ramina, duoda gerti, prakaitą šluosto ir kalba:)
Trisdešimt treji metai — tai ilgas laikas!
Gal nesulauksime, gal dar numirsime,
o dieną ne vieną laimėj pragyvensime.
Kas bus — tegu būna,
aš už tavęs jaunojo tekėsiu...

Raitelis vėl eina į tą pačią vietą. Vėl temsta. Jis sukniumba ant kelių.

Pasakotojas: O kai trečią naktelę jaunasis nakvojo,
iš vakaro kaip lapas drebėjo,
vidunaktį kaip akmuo stingo;
dar neužgeso šviesi aušrelė,
dar neapsėmė žemės tamsioji naktelė —
sudrebėjo lygios lankos.
(Pasigirsta perkūno griaudimas.)

Pasakotojas: Kėlės trečias pirklys iš gilaus kapo,
stojosi ant aukšto tilto ir gūdžiu balsu,
kaip giria užė, dievus meldė...

Žaibams blykčiojant, pasirodo dvasia. Ji eina artyn, o raitelis, klūpčiodamas slenka atgal. Jis sukniumba, o dvasia, plačiai išskėtusi rankas, garsiai sušunka:

Atminkit jam, galingiausieji dievai,
kad mane jauną amžinai nužudė,
mano jaunas dienas sutrumpino,
mano gelsvus plaukus sukruvino,
mano kraują praliejo ir seną motulę
ilgoms dienoms pravirkdė,
gailioms ašaroms jos žilą galvą paliko...

Perkūno balsas: *(Sugriaudžia perkūnas. Visai tamsu.)*

Už trylikos metų viską priminsiu!

Šviesoms švintant, atsikelia raitelis, ranka pridengęs akis, svyruodamas eina pas mergelę ir prie jos sukniumba.

Mergaitė: *(Jį pakelia, dulkes nuo švarko nubraukdama, linksmai kalba:)*

Per trylika metų daug laiko praslinsk,
linksmų dienų daug praleisime...
O paskui abu žūsime, abu kentėsime,
laimę ar nelaimę abu regėsime...
Tekėsiu už tavęs, berneli.

Mergaitė pasipuošia suverpta drobe ar nuausta juosta, ir jiedu susikabinę eina scenos gilumon. Dainuojama daina ir pritariama kanklėmis. Uždanga. Ties uždanga galima padainuoti dar vieną dainą, ar kanklėms kankliuoti. Užbaigus dainą, dainavusios mergaitės praveria užuolaidas. Viduj — puota. Mergaitės užima vietas ant scenos, vėl kankliuoja šokio melodiją. Tautiniais rūbais apsirengę svečiai šoka kokią iškilmingą šokį, o jauna pora — mergaitė su raiteliu, lydi. Šokiui pasibaigus, visi susėda, o mergaitė vaišina.

Pasakotojas: Ir garsėjo juodu po visą pasaulį,
kaip šviesi saulelė mėlyname danguje,
kaip negarsėjo nei jų tėvai, nei proseneliai.
Jauna bajoro žmona kaip lelijėlė žydėjo,
o patsai — puikus aukštame dvarely,
kaip raibasis sakalėlis žaliame jovarėly.

Visi esantieji ant scenos užtraukia dainą. Keldami taures, sveikina bajorą ir jo žmoną. Tada visi sustoja poromis ir šoka. Šokiui pasibaigus, visi nueina nuo scenos.

Tada scenoje pasirodo juodvarnis, kuris po sceną skraido, sparnais plasnodamas. Jį seka raitelis - bernelis, kuris strėle ir lanku taiko į juodvarnį.

Juodvarnis:

Netempk savo lankelio, nedėk eiklios strėlės,
nešauk manęs krankluočio kranklelio!
Žinau tavo sunkią dalelę, tavo didžią nelaimę.
Joki tolimon šalelėn, Prūsų žemelėn;
ten rasi didį alką, o tame alke seną senužėlį,
po ąžuolu plačiausiu besėdintį.
Jis tave pamokys, kur rasti ramybę.

Raitelis susimąstęs eina pas pasakotoją žynį. Jo iš karto neranda — ieško. Pasakotojas įeina, žvakę nešdamas.

Pasakotojas: Seniai, tavęs, berneli, laukiau,
seniai apie tave galvojau.
Sunki tavo dalelė, jaunasai raiteli,
didi tavo nuodėmėlė,
nelengvai dievus permaldausi...
Toli, toli nuo šitos vietos, vakaruose,
už trijų girių, už trijų kalnų,
už trijų sraunių upelių, už didžių vandenėlių —
apsigyveno pikti žmonės.
Tai tu pabalnoki širmąjį žirgelį,
tai tu nujoki ton šalelėn,
nubauski piktuosius žmones,
tėvų kapus begindamas, aukštus dievus belinksmindamas.
Nuo aukšto dvaro jodamas,
pasodink toje vietoje, kur pirkliai guli,
sausą liepos šakelę.

Kai toji šakelė išsprogs, pražydės,
jei gyvas būsi, namo josi, nieko nebijodamas,
jei žūsi — tai tavo jaunoji rožė žydės
ir tave jauną dažnai minės...

Raitelis, atsisveikina su žyniu, gerai pažiūri ton kryptin, kur turi joti ir, karo dainai besigirdint, tvirtu žingsniu eina per sceną, savo žirgą bešaukdamas. Išbėga jo žmona.

Mergaitė: Pasakyk, mano mielas,
kam tu širmus žirgus balnoji? Kur tu josi?
Ar žalion girelėn medžioti? Ar tolimon šalelėn kariauti?

Raitelis: Neklauski manęs, jaunoji!
Paklauski širmo žirgelio.
Jei jis prakalbės, tau žodelį pasakys,
tai tada sužinosi, kur aš josiu.

Mergaitė: Ne taip man sakei, ne taip pasakojai,
kol mane jauną mylėjai.
Dievai mane baudžia; nebemyli manęs,
nebetiki manim daugiau...

Raitelis: *(susimąstęs nosisuka ir kalba publikai:)*
Gal gi aš jos daugiau nebepamatysiu!
Kaip atsisveikinus, paskutinį sykį meiliai nepakalbėjus...

Raitelis *(savo žmonai:)*
Štai ką man sakė juodvarnis,
ką liepė senelis.
Kai pražydės, kai išsprogs sausa liepos šakelė,
tai tuomet aš jaunas parjosiu,
tai tuomet tu vėl man jaunam, kaip žalioji rūtelė...

Mergaitė: Tu dėl manęs, berneli, dievus užrūstinai,
tu per mane, raiteli, pirklius nužūdei,
tai aš su tavim vargsiu,
su tavim drauge, kaip gyvenau, ir žūsiu!
Berneli mano, jaunasai mano,
liepki vesti atgal širmuosius žirgelius...

Raitelis: Tegu gi būna, kaip tu nori...

Tuo tarpu scenon įeina kunigaikštis Šarūnas su tarnu.

Šarūnas: Kieno šitie aukšti dvarai?

Raitelis: Šitie aukšti dvarai, šviesiausias Šarūnai, tai mano.

Šarūnas: Nežinojau, nemaniau, kad mano šaly gyvenama bajorų,
kurių turtai didesni nei mano,
kurių dvarai aukštesni nei mano...

Raitelis su žmona veda Šarūną vis toliau į scenos gilumą. Iš abiejų pusių sueina didikai su žmonomis, pasigirsta daina. Jiems besilinksminant, staiga įbėga kunigaikščio tarnas.

Tarnas: Kunigaikšti, tavo dvarai dega!

Pasigirsta perkūno griaudimas ir baisi muzika. Šarūnas išbėga, dvariškiai nusigandę sustyra, raitelio žmona nualpsta. Uždanga. Šarūnas bėga šiapus uždangos, į priešingą pusę nuo likusio pasakotojo.

Šarūnas: Kol mes čia gėrėm ir uliojom,
ten priešai mūsų dvarus sudegino,
draugus ir artimuosius nuvergė...
Bet kalavijas dar neatšipo;
ką ginklu paėmė — kalaviju atimsiu!

Šarūnas griebiasi kardo, bet žiūri, kad neturi. Bėga atgal — praskleidžia užuolaidas truputį — ir sustingsta. Šviesos kiek prigesinamos.

Pasakotojas: Neberado aukštų dvarų jis,
tik gilų ežerėlį, didį vandenėlį
Ne tiek gailėjosi dvarų,
kiek jaunosios gelsvųjų kaselių,
josios jaunųjų dienelių...
Oi ir gilus, gilus tas ežerėlis,
niekas jo dugno nepasiekia.
Bet kaitrią dienele, kai šviesi saulelė šviečia —
matyti giliai giliai ežero viduje aukšti dvarų bokštai,
bet kas ten priplaukia — iš ten jau nebegrižta.
Ir vadina žmonės tą ežerą Gilše...

Jei įmanoma, dirbtinas aidas dar pakartoja ežero vardą. Šviesos užtemdomos.

P a b a i g a

STRUTIS BUVO GERAS Tėvas

Ritonė Motvingytė

Toli, toli Zanzibare,
Kalachari ir Sacharoj,
Tenai, kur hipopotamui
Trykšta iš nosies fontanai,
Nusiminęs, nabagutis
Pas daktarą skuba strutis.

Jau trys dienos kaip kankina
Stručio du vaikus angina!
Aprištais kaklais vaitoja,
Nieko praryt nevalioja.
Nieko — net nė šokolado.
Baisu, kad nemirt iš bado!

“Kaito saulė, buvo gera,
Paskui vėsu pasidarė.
Storom lūpom vėjas pūtė,
Dabar bėda”, mąsto strutis.
O širdy taip neramu —
Gaila sergančių vaikų!

Tarė daktaras, — Duok pieno,
Ir tris kart, bet tik po vieną,
(Jei karštis labai kankina)
Duok mažyčiams aspirino.
Gerklytes medum ištepki
Ir dažnai skalauti liepki.

Dar dvi dienas sirguliavo,
Dėjo kompresus, skalavo,
Kaip dar niekad iki šiol
Gerais vaistais “cepecol”.
Trečią dieną, gi, abudu
Visiškai sveiki nubudo!

Ir vėl linksma Tanganikoj,
Vėl sveiki stručio dvynukai.
O panašūs viens į kitą —
Negaliu nė apsakyti.
Tikrai, tikrai, nors ir mirtum,
Jokių būdu neatskirtum!

AR ŽINAI...

1. **Strutis** — tai didžiausias pasaulyje paukštis, taip pat vadinamas “strausu”, amerikietiskai, “ostrich”. Jis negali skristi, nes jo sparnai labai maži, arba visai jų neturi. Jis taip pat neplaukia. Tačiau, stručio kojos labai ilgos, stiprios ir greitos. Jo plunksnos vartojamos papuošalams, ypatingai moterų vėduoklėms bei rūbams. Strutis gyvena net ligi 100 metų!
2. **Hipopotamas** — tai upių arklys, kuris gerai plaukia ir nardo. Jis labai didelis, pilkos spalvos ir turi trumpas kojas. Sveria apie 6000 svarų. Hipopotamai gyvena Afrikoje.
3. **Zanzibaras** — yra sala prie Afrikos rytinio pakraščio.
4. **Kalachari** — tai pietų Afrikos sritis.
5. **Sachara** — yra didžiausia pasaulyje dykuma, kurioj labai mažai kas auga, tik matosi smėlis ir smėlio kalnai. Sachara — karščiausia pasaulyje vieta, tačiau, naktį pasidaro labai šalta.
6. **Tanganika** — yra valstybė Afrikoje. Ji yra turtinga deimantais, auksu, uranu ir kitais retais bei brangiais mineralais. Turi ir savo druskos kasyklas. Šioje valstybėje gyvena apie 120 negrų giminių, europiečiai, azijatai, arabai ir somalai. Čia taip pat randami Afrikos didieji gyvuliai — drambliai, žirafos, liūtai. Yra ir visokiausių šliužių — gyvačių, chameleonų. Paukščių yra apie 1000 rūšių! Čia gyvena ir nuodingoji musė cėcė, amerikietiskai “tsetse fly”.

Skersai:

3. Aš naudoju (nuosavą) pieštuką.
5. (dryžuotai) katytei reikia pieno.
7. Spalva, kuri tamsesnė už visas kitas.
8. Trumpas žodelis, kuris nurodo, kad kas nors pasibaigė.
9. Mergaitės vardas.
10. Kai žmogus kalba, jis ką nors.....
13. Šis mėnuo.

Žemyn:

1. Čia yra galvosūkis.
2. Gyvulys, kuris duoda vilną.
4. Aš, tu, ..., ji.
6. Aš dirbau, tu dirbai, mudu (dviskaita).
7. Berniuko vardas.
8. Tas pats kaip 8. skersai.
11. Žodelis, naudojamas atsidūstant.
12. ... nori?
14. Septintoji gamos gaida vadina-si....
15. Trumpas išsireiškimas.

(Atsakymai psl. 23)

AŠ LANKAU LIETUVIŠKĄ DARŽELĮ

Šiandien, rodos,
būt smagu
tapt inžinierium
raidžių.

Pats tvarkingai
sustatau —
paskui dailiai
nurašau!

Štai Darius Polikaitis dirba su
kilnojama abecėle. Montessori
vaikų nameliuose jis mokosi skai-
tyti ir rašyti. Jis jau pažįsta rai-
des, moka jas sustatyti, kad išeitų
žodžiai. Ar gali paskaityti, ką Da-
rius parašė?

Darius visa tai išmoko:

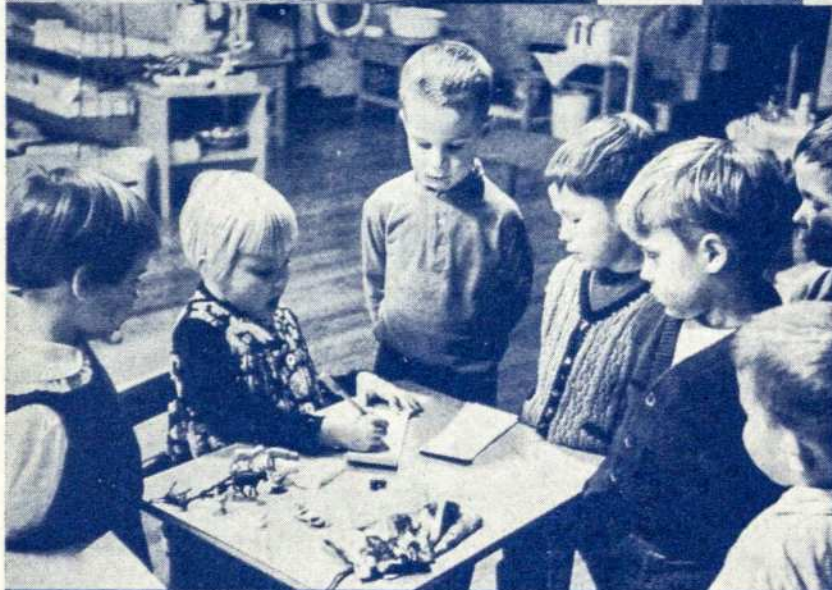
Montessori Vaikų Nameliuose
2743 West 69th Street
Chicago, Illinois 60629

Lietuviškame Montessori darželyje Rita Bartuškaitė ir Romas Penčyla su mokytojos J. Juknevičienės pagalba pirštuku apvedžioja raides, prilipintas popieryje. Greit ir jie galės žodžius padaryti iš kilnojamos abėcėlės kaip Darius.

Tomas Matukas bus namų statytojas. Matai koki bokštą jis pastatė! Jis žino kuri kaladėlė didžiausia, mažesnė, mažiausia.

Audra Aleknavičiūtė visiems parodo, ką ji moka. Čia yra asilas!

Nėris Pupiutė deklamuoja darželio programoje. O gal ji pati kada nors eilėraščius rašys?...

PAKLYDĘS ERDVĖLAIVIS

III

Linda Stačiokaitė

Kai Zigmas ir Vytas nubudo, jie pamatė, kad jie uždaryti stikliniame narve.

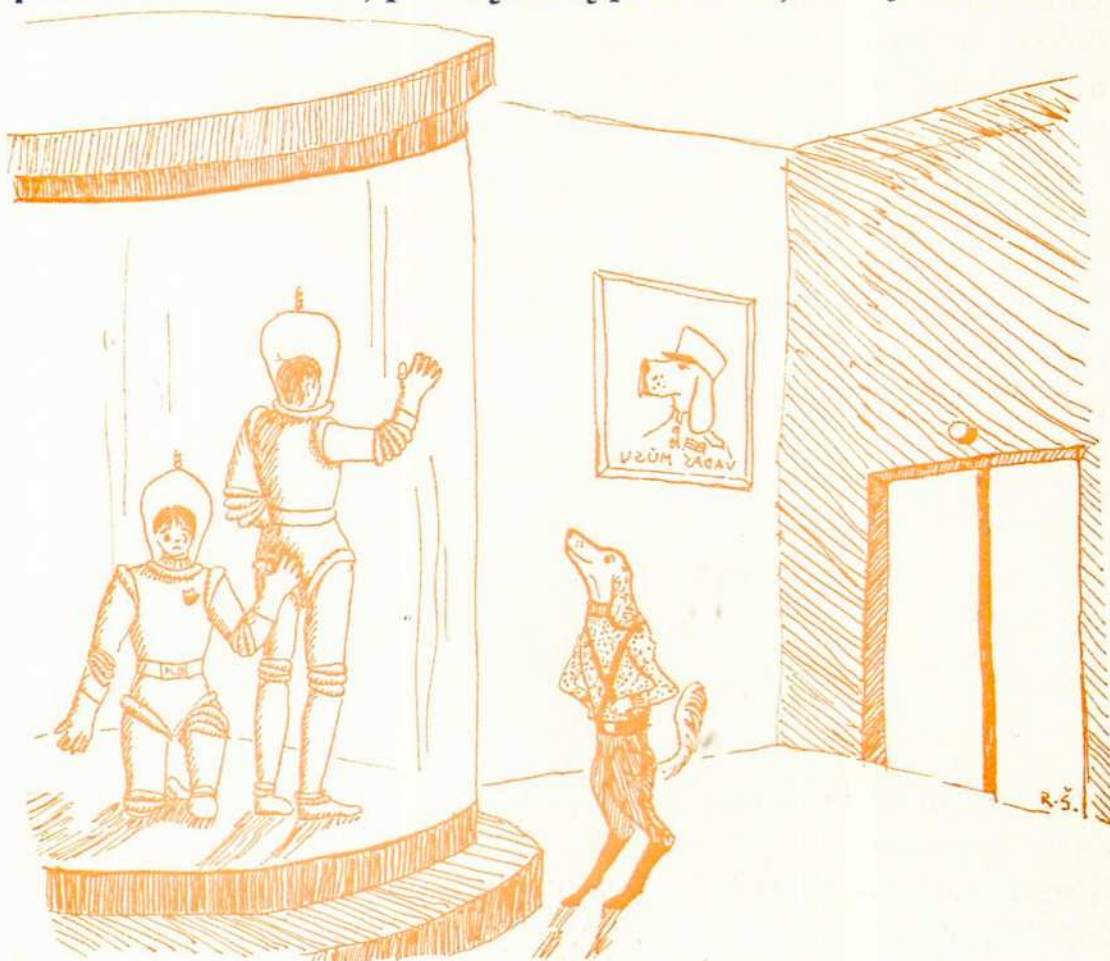
Vytas nubudo pirmas, prislinko prie Zigmo ir jį pažadino.

— Zigmai, žiūrėk, kur mes patekom! Kelkis, apžiūrėkim, ar galime iš čia ištrūkti.

— Mmmm, kur mes esam? — suniurnėjo Zigmas, pravėręs akis. — Prisimenu kaip stovėjom prie kažkokios plytos ir paskui...

— Man rodos, kad mes pataikėm į kokią nors slaptą tunelį, — rimtai krapštydamas pakaušį, atsakė Vytas.

Berniukams besikalbant, pro duris įėjo šuo. Jis priėjo prie pat stiklinio narvo ir, prikišęs nosį prie stiklo, stebėjo berniukus.

— Saksiv ary jokravt, — prabilo šuo, — tikojiben.

— Ką jis sako? — paklausė abu berniukai tuo pačiu metu.

— Lėdok sūj tojib? Sem ųsūj misuairksen, — vėl tarė šuo.

— Vaje! Šuo su užsienietišku akcentu! — suriko Zigmas.

— Žinai, įsiterpė Vytas, — ta jo kalba man kažką primena...

Palauk! Aš žinau — jis kalba lietuviškai, bet atbulai! Bet kodėl jis taip kalba ir kaip šuo iš viso gali kalbėti?... — pasakė išmintingasis Vytas ir pasižiūrėjo į šunį.

Lyg norėdamas jam atsakyti, šuo vėl prabilo:

— Sūj etase ųinilubta etšark. Sem mablak iakšivuteil, kit ialubta. Iš atšark odlav iailuvyg, o sėnomž smeij ajuanrat. Saksiv ary piat tap, piak sap suj, kit ialubta.

— Ir aš žinau, ką jis sako! — staiga nudžiugęs sušuko Zigmas. — Jis sakė: Jūs esate atbulinių krašte. Mes kalbam lietuviškai, tik atbulai. Šį kraštą valdo gyvuliai, o žmonės jiems tarnauja. Viskas yra taip pat, kaip pas jus, tik atbulai.

Tada šuo išėmė juodą rutulį, kaip karolį, iš po apverstos dėžės ir įsikišo į burną. Tada jis vėl pradėjo kalbėti.

— Dabar aš galiu kalbėti kaip jūs, — tarė jis.

— Tai gerai, — atsiduso Zigmas, — nes sunku susigaudyti, kai viskas atbulai.

— Pasimatysime rytoj, — pasakė šuo, atsisveikindamas, — tik atsiminkite, kad mes smarkiai baudžiam tuos, kurie bando pabėgti!

Tada jis nuėjo į kitą salės galą, paspaudė migtuką ir dingo.

— Kas čia per vieta? — akimis vienas kitą paklausė Vytas su Zigmu. — Kaip mes iš čia išeisim! — pagalvojo abu.

(Bus daugiau)

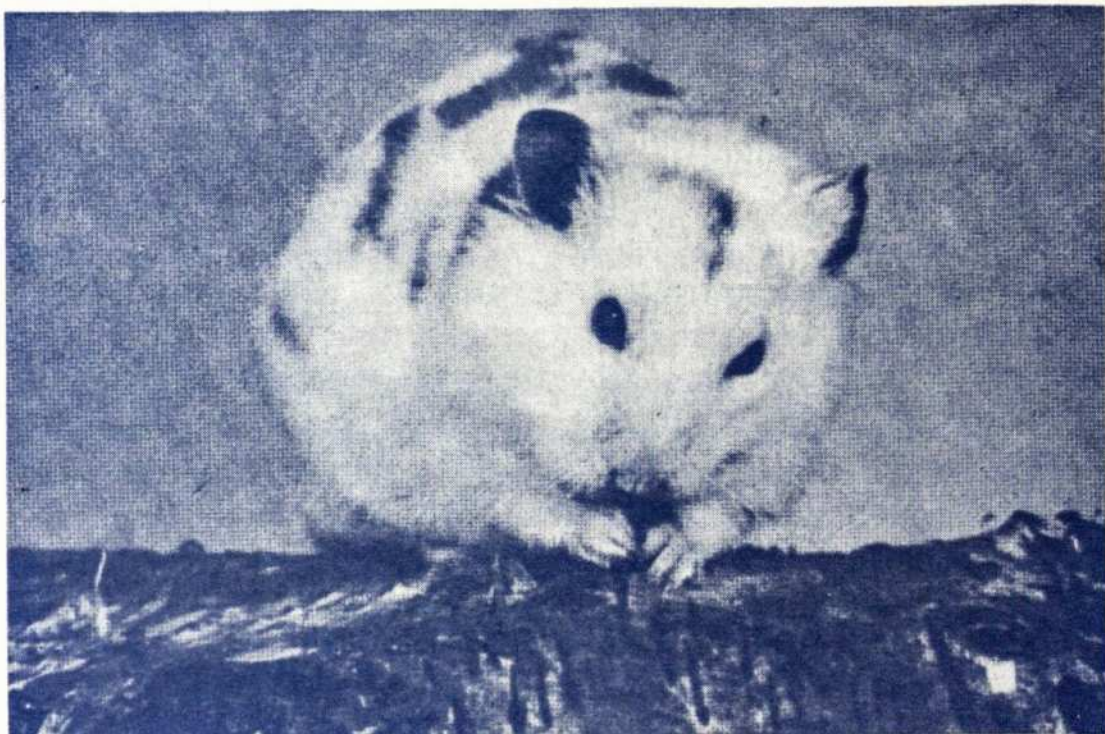

Stručio galvosūkio (psl. 19)

Atsakymai: Skersai — 3. savo, 5. rainai, 7. juoda, 8. po, 9. Ona, 10. sako, 13. kovas. Žemyn — 1. stručio, 2. avis, 4. jis, 6. dirbova, 7. Jonas, 8. po, 11. ak, 12. ko, 14. si, 15. na.

MINKŠTAS KAMUOLIUKAS

paruošė G. Ivaškienė

Balėsas, angliškai “hamster” yra apie 6 colių ilgio, turi storulį, minkštą kūnelį, juodas akis ir trumpas kojytes. Jis panašus į storą pelytę be uodegytės arba į mažulytį meškiuką.

Šis gyvulėlis mėgsta viską graužti, bet žmonių jis nebraižo ir nekanda. Ko jis negali iš karto suėsti, susikemša į savo skruostų maišelius. Tada jis atrodo kaip kailiniuotas balionas!

Jis yra judrus ir labai švarus. Ant užpakalinių kojų atsisėdęs, dažnai prausiasi. Jis pats “pasikloja” savo guolį ir susitvarko narvelį.

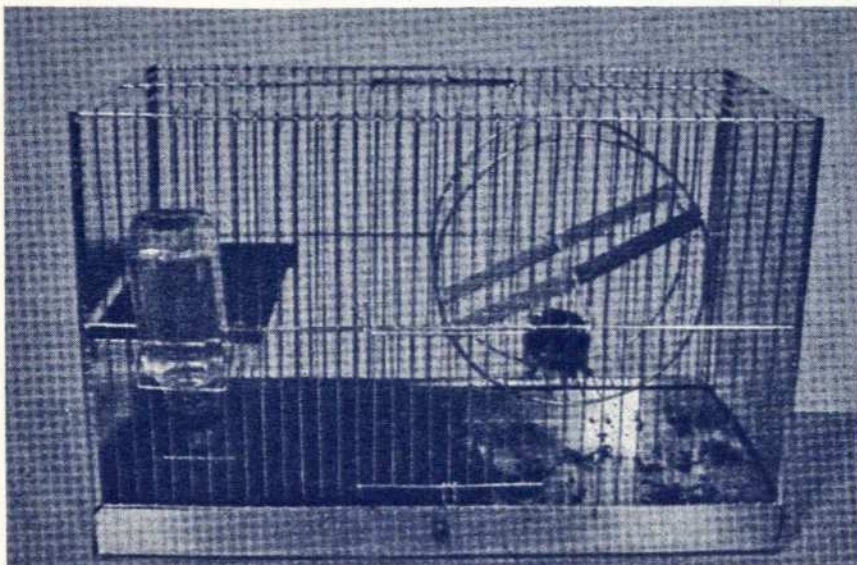
Balėsai ėda grūdus, sėklas ir šviežias daržoves. Labai mėgsta razinkas. Jie yra labai sveiki, bet kartais apsikrečia slogomis nuo žmonių. Tada reikia gydyti žuvies taukais.

Balėsai labai judrūs — laipioja, šokinėja ir labai mėgsta būti žmonių rankose. Tik gaila, kad šie linksmi žvėreliai gyvena tik du metus!

Jei turi tokį gyvuliuką, parašyk “Eglutei” kuo jis vardu, ką jis moka ir kaip mėgsta žaisti.

Jei žadi pirkti balėsą:

1. Pirmas dvi dienas nebandyk išimti iš narvelio ir netriukšmauk prie jo.
2. Niekad neimk jo iš viršaus. Įkišk ranką į narvelį ir lauk kol jis pats ant jos užeis. Tada švelniai suėmęs iškelk.
3. Kas dieną pakeisk vandenį, ir laikyk jį buteliukyje su stikliniu vamzdeliu, pritvirtintą prie narvelio šono.

4. Neišklok narvelio nei laikraščiais nei medžiaga. Geriausia — medžio drožlės ir popierinės nosinaitės.
5. Išvalyk narvelį bent sykį į dvi savaites. Kai valai, neišmesk visų jo maisto atsargų ir neištaršyk guolio. (Ir tau nepatiktų, jei mamytė vieną dieną išmestų visus tavo žaislus ir lovą!)
6. Žiūrėk, kad jis kas dieną turėtų ką nors kieto pagrauzti. Tam tinka saulėgrąžos, džiovintos pupelės ir kukurūzai.
7. Jei tėveliai dažo kambarį, ar naudoja kokius cheminius purškalus, išnešk balėsą į kitą kambarį.
8. Jei kambario temperatūra nukristų iki 50° F., balėsas gali pradėti miegoti žiemos miegu. Nenusigąsk, o paėmęs jį į rankas tol laikyk, kol vėl atšils.
9. Amerikos valdžia prašo, kad vaikai neleistų balėsams pabėgti į lauką. Jie labai greitai dauginasi ir bematant apgraužtų medžius ir krūmus. Atmink, kad balėsas gali pralįsti ir pro mažą plyšelį.

Knygnešys

Asta Baškauskaitė, 9 m.

Brockton, Mass.

PAVEIKSLŲ paroda

Snieguolė

Rima Janulevičiūtė, 11 m.

Chicago, Ill.

MŪSŲ KŪRYBA

KANKLIŲ ORKESTRAS

Mūsų vardai yra Jonas ir Luis Alvydas. Mes esame dvynukai ir mums jau suėjo šeši metai. Mes skaitome "Eglutę".

Kartą dėdė Stasys mums nupirko vaikiškas kankles ir mes išmokome kankliuoti. Mama liepė kanklių niekur nevežti, nes mes labai išdykę ir galime kankles sulaužyti. Mes nuvežėme kankles muzikos mokytojai parodyti ir nesulaužėme. Mokytojai kanklės labai patiko ir ji sudarė kanklių orkestrą su mumis ir kitais penkiais vaikais.

Paskui mokytoja paruošė pasirodymą vienoj žinomoj koncertų salėj. Publikoje buvo visokių svarbių žmonių ir garsių muzikų, profesorių, artistų, universiteto rektorius ir žurnalistų. Mat, mūsų mokytoja rodė naują muzikos mokymo būdą.

Mes kankliavome "Tu mano motinėle" ir "Oi žiba žiburėlis" ir publika mums labai plojo. Programoj buvo pažymėta, kad tai lietuviškos dainos. Kitą dieną laikraščiai rašė, kad mes savo kankliavimu sujaudinome publiką. Pasirodė, kad mums pasisekė.

Po mūsų koncerto viena didelė mokykla sudarė savo kanklių orkestrą ir darė pasirodymus. Kitos mokyklos irgi norėjo turėti savo kanklių orchestrus, bet negavo kanklių. Paaškęjo, kad daug žmonių Caracas mieste ėmė pirkti kankles ir krautuvininkams kanklių pritrūko. Sakė, kad laukia didelio kanklių transporto iš Japonijos.

Spalių 13-tą dieną mūsų grupę pakvietė kankliuoti lietuviškas dainas Venezueloje Barquisimo miesto teatre. Pasirodė, kad Barquisimo miestas labai toli ir mūsų tėtis pasakė, kad mes per maži taip toli keliauti gastrolei. Reikės valgyti daug košės, kad greit užaugs, galėtume važiuoti su kanklėmis.

*Jonas Rosales Statkus, 6 m.
Caracas, Venezuela*

MŪSŲ KANKLĖS

Mano brolis parašė, kaip mes teatre kankliavome, o aš parašysiu, kokios tos mūsų vaikiškos kanklės. Jos yra gamintos Japonijoje ir vadinasi "Charm harp". Turi 12 stygų — nuo la iki aukšto mi.

Kas nori jomis kankliuoti, gali pirma priklijuoti popierinę juostelę ant pačių kanklių. Po kiekviena styga galima užrašyti stygos vardą: do, re, mi, arba gaidos numerį 1 (do), 2 (re) ir t. t. Dainą reikia išmokti padainuoti, tariant ne žodžius, o gaidas. Pavyzdžiui: "Oi žiba žiburėlis" reikia dainuoti taip:

do-si-la mi-re la-si
do si la mi re la-la
mi-re fa mi-re
do si-do re-si-do
re re re mi-re la-la.

Kartą išmokus atsiminti gaides, belieka tik dainuojant žiūrėti į gaidų vardu užrašytus ant juostelės ir kabinti atatinkamą gaidą.

*Luis Alvydas Rosales Statkus
Caracas, Venezuela*

SNINGA, SNINGA

*Sninga, sninga, kaip gražiai!
Krenta snaigės taip lengvai!*

*Viktutė Jonynaitė
Rego Park, N. Y.*

KALĖDŲ EGLUTĖ DETROITE

1968 m. gruodžio 21 d. Lietuvių Namų salėje buvo L. B. Detroito apylinkės Lituanistinės Mokyklos Eglutė. Jos programa tokia: dviejų veiksmų vaidinimas, kalėdinės giesmės, tautiniai šokiai, rateliai, Kalėdų Senelis ir dovanėlės...

26 mokiniai labai puikiai suvaidino Danutės Jankienės pasaką "Kalėdų Naktį". Tai buvo pasaka apie broliuką ir sesutę — Antanuką ir Laimutę. Jie vieną dieną ėjo į mokyklą ir sustojo pažaisiti su gėlėmis ir žvėreliais. Atėjo Miškinukas ir abu nuviliojo pas Raganą. Ragana ilgai juos laikė nelaisvėje. Dvi raganėlės juos stumdydavo ir apmušdavo. Nežinia kiek laiko dar būtų buvę nelaisvėje, jei Antanukas nebūtų atsiminęs, kad buvo Kūčių vakaras. Jis paragino Laimutę pasimelsti. Abu atsiklaupė, prašė Dievo atleidimo, kad nepaklausė tėvelių ir užsižaidė eidami mokyklon ir prašė pagalbos. Meldėsi ir už Raganą. Kai jie nuėjo miegoti, pasirodė Angelas su dviem angelėliais. Jie paskelbė, kad Kūdikėlis Jėzus išklausė jų maldų, ypač, kad jie meldėsi ir už savo priešus. Ragana tapo moterimi, raganėlės mergaitėmis, susirinko visi miško gyventojai ir vaidinimas baigėsi giesme "Sveikas, Jėzau Kūdikėli".

Eglutės programą paruošė mūsų mokytojai, dekoracijos, kostiumus parūpino tėveliai. Smagu buvo šokti, o mažiesiems smagiausia sulaukti Kalėdų Senelio, kuris šįmet buvo labai gražus.

Kristina Mičiūnaitė, VI skyr. mok.

KELIONĖ PO EUROPA

*Magdutė Belicaitė, 5 sk.
Donelaičio lituanistinė mokykl.
Chicago, Ill.*

Pereitą vasarą aš turėjau progos pakeliauti po Europą. Mes ir mūsų šuniukas Gustavas didžiuliu lėktuvu iš Čikagos skridome į Vokietiją. Buvo labai įdomu žiūrėti į laukus, miestus ir į vandenyną iš aukštai. Dažnai nieko nesimatė, tik debesys apačioj ir saulė viršuj. Nusileidom Frankfurte ir iš ten keliavom po Vokietiją. Apžiūrėjom daugelį miestų ir labai gražių bažnyčių. Man ypatingai patiko Kiolno katedra. Bavarijos apylinkės su gražiais kalneliais ir miškeliais man labiausiai patiko visoje Vokietijoje. Mes aplankėm savo gimines ir daugelį pažįstamų. Ilgesniam laikui apsistojome pas vieną ūkininką Bavarijoje. Ten mačiau, kaip žemė dirbama, kaip auginami javai ir apyniai. Aš šeriau kiaules ir karves, lesinau vištukus ir žąsiukus. Žaidžiau su dideliu bernardinu šuniu ir kačiukais. Tas ūkininkas turėjo keturias dukteris, su kuriomis labai susidraugavau. Su jomis važinėjau dviračiu ir grybavau miškuose.

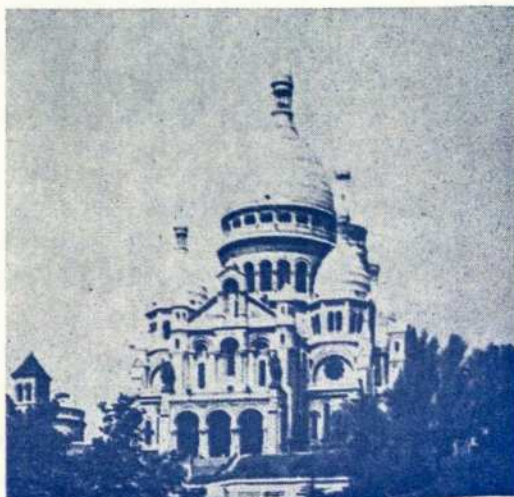
Iš Vokietijos mes vykome į Šveicariją. Milžiniški kalnai su sniegu viršūnėse man padarė nepaprastą įspūdį. Lucernos ir Como ežerai taip pat labai gražūs. Mes važiuavom per ilgą, tamsų ir bauginantį Gotthard tunelį.

Arc de Triomphe, Pergalės arka
Paryžiuje, Prancūzijoje

Iš visų miestų, kuriuos mačiau Europoje, man labiausiai patiko Paryžius. Įdomiausios vietos buvo Arc de Triomphe, Eiffelio bokštas, Notre Dame katedra ir daugybė kitų gražių pastatų. Vieną naktį mes aplankėm Švč. Širdies baziliką. Aš ten uždegiau žvakę už savo mirusius senelius.

Švč. Jėzaus Širdies bazilika Paryžiuje

Parlamento rūmai Londone. Bokšte yra laikrodis "Big Ben"

Iš Prancūzijos skridom į Londoną. Londone važiavom dviejų aukštų autobusu, kuris vadinasi omnibusas. Mes sėdėjome antrame aukšte, kad galėtume daugiau pamatyti. Čia mes aplankėm Buckingham rūmus, Londono tiltą, Parlamento rūmus, Westminster katedrą ir Londono laikrodį, vardu "Big Ben".

Iš Anglijos mes lėkėm į Olandiją. Aplankėm Amsterdam su daugybe kanalų ir matėm daug vėjinių malūnų bei dviračių gatvėse.

Iš Olandijos grįžom į Vokietiją, o iš ten skridome atgal į Čikagą. Sekančią dieną pradėjau lankyti lietuvišką ir anglišką mokyklą. Dėl susidėjusių aplinkybių, mes negalėjome aplankyti mano močiutės, tetų, dėdžių ir pusbrolių Lietuvoje. Tas gerokai man sugadino gražią kelionę po Europą. Aš tikiuosi, kad kada nors aplankysiu gražią tėvelių žemę ir ten gyvenančius gimines — ypačingai savo močiutę.

MŪSŲ SARGIS

Vieną dieną mano brolis Algimantas atsivežė iš Bostono labai mažą šuniuką. Tą šuniuką jis gavo iš skautų vadovo Pono Manomaičio. Tas šuniukas buvo labai gražus ir jis buvo mano pirmas šuniukas. Ilgai mes galvojome koku vardu jį pavadinti. Pagaliau išrinkom vardą Sargis.

Kol mūsų Sargis buvo mažiuukas, mes laikėm jį kambaryje. Tada mano

tėtė padarė labai gražią būdą. Sargio būdą mes pastatėm kiemo kampe todėl, kad ten auga medžiai ir Sargiui yra geras pavėsis. Kai Sargis buvo didesnis, mes jam nupirkom grandinę ir prirakinom prie būdos. Bet mes ne visą laiką laikom Sargį pririštą, dažnai paleidžiame pabėgioti. Ir koks linksmas tuomet būna Sargis! Jis šokinėja, žaidžia su mano sviediniu ir

bėga kai vėjas. Man labai patinka, kai Sargis būna paleistas. Bet tėtė sako, kad Sargis turi būti pririštas. Kartais tėtė dirba viršvalandžius ir tada mano darbas yra duoti Sargiui ėsti. Taip pat mano pareiga duoti Sargiui vandens.

Vieną dieną aš paleidau Sargį pabėgioti, ir mano draugas atėjo pažaišti. Paskui mes visi trys žaidėme prie gatvės. Tuo tarpu mašina važio pro šalį. Sargis norėjo pagauti mašiną. Staiga mašina sustojo ir trinkelėjo Sargį. Sargis sucypė ir atbėgo prie mūsų. Mano draugas pamatė prie Sargio snukio baltą seilę ir sakė:

— Aš turėjau šunį ir tas pats atsitiko. Mano tėtė sakė, kad neliesti tą šunį ir bus gerai. Bet atsitiko kitaip, mano šuo pastipo.

Aš išsigandau, kad ir su Sargiu taip neatsitiktų. Kai mano brolis Algimantas parėjo, nuvežė Sargį pas daktarą. Tą naktį leidom Sargiui miegoti namuose. Iš ryto tėtė atidarė duris ir Sargis išbėgo iš kambario ir vėl buvo labai linksmas.

Po tos nelaimės, Sargis labai bijojo mašinų ir bėgdavo nuo jų.

*Vytenis A. Senuta, 10 m.
Brockton, Mass.*

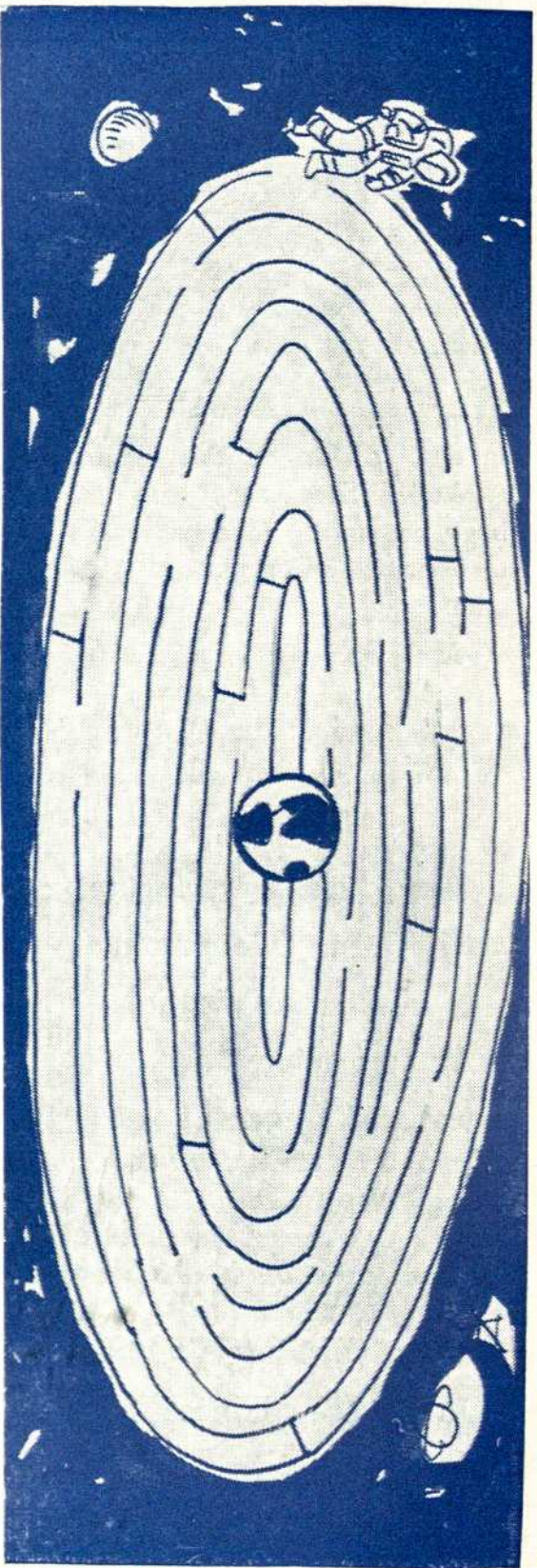
Mano vardas yra Ievutė.
Aš esu jau dviejų metų
ir gyvenu Australijoje.
Ar nori gėlytę? Ji
vadinasi nasturta!

“Pavasaris atsinešė
daug žydinčių gėlių.
Jo pievose šilkinėse
žydėsiu žiedeliu...”

ALP 1785
Larch.

Parodyk paklydusiam astronautui kelią į žemę!

Tarp šių raidžių surask tas, kurios sudaro Dariaus ir Girėno pavardes. Tada apvedžiok jas pieštuku. Darius ir Girėnas buvo pirmieji lakūnai, kurie perskrido Atlantą. Jie buvo lietuviai

91.189296